

decisions adoption with synergetic approach usage. *Entrepreneurship and Sustainability*, 2020. Vol. 7, Num. 4, P. 2745–2763.

8. Vasyliieva, N. Ukrainian Agricultural Contribution to the World Food Security: Economic Problems and Prospects. *Montenegrin Journal of Economics*, 2018. 14(4), P. 215–224.

References

1. Akmaiev A.I. (2007) «Udoskonalennia otsinky konkurentospromozhnosti pidpriemstva v umovakh hlobalizatsii» [Improving the assessment of the competitiveness of the enterprise in the context of globalization]. *Kultura narodov Prychernomorja*, Vol. 99. pp. 7–10.

2. Aleksandrova O.V. (2012) «Ekonomichna stiikist silskohospodarskoho vyrobnytstva yak osnovnyi chynnyk yoho konkurentospromozhnosti» [Economic stability of agricultural production as a major factor in its competitiveness]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnogo ahrotekhnolohichnoho universytetu*, no. 2, T. 3. pp. 13–21.

3. Alekseenko N.V. (2008) *Ustoichyvoe razvytye predpriyatia kak faktor ekonomycheskogo rosta*» [Sustainable development of the enterprise as a factor of economic growth]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia: zb. nauk. Pr.*, no. 3. pp. 59–65.

4. Buhai V.Z., Omelchenko V.M. (2008) «Analiz ta otsinka finansovoi stiikosti pidpriemstva» [Analysis and assessment of the financial stability of the enterprise]. *Derzhava ta rehiony*, no. 1. pp. 34–39.

5. Melnyk S.I. *Osnovni napriamky formuvannia konkurentnykh perevah ahrarynykh pidpriemstv Ukrainy v rynkovykh umovakh: monohrafiia /S.I. Melnyk. – Luhansk: Noulidzh, 2010. – 368 s.*

6. Khalatur S., Stachowiak Z., Zhylenko K., Honcharenko O., Khalatur O. (2019). Financial instruments and innovations in business environment: European countries and Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*, 16(3), pp. 275–291.

7. Khalatur S., Khaminich S., Budko O., Dubovych O., Karamushka O. (2020). Multiple system of innovation investment decisions adoption with synergetic approach usage. *Entrepreneurship and Sustainability*, Vol. 7, Num. 4, pp. 2745–2763.

8. Vasyliieva, N. Ukrainian Agricultural Contribution to the World Food Security: Economic Problems and Prospects. *Montenegrin Journal of Economics*, 2018. 14(4), P. 215–224.

Дані про автора

Кравченко Микола Володимирович,

к.е.н., доцент Дніпровський державний аграрно-економічний університет

e-mail: Kravchenkonik777@ukr.net

Данные об авторе

Кравченко Николай Владимирович,

к.э.н., доцент Днепровский государственный аграрно-экономический университет

e-mail: Kravchenkonik777@ukr.net

Data about author

Mykola Kravchenko,

Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, taxation and management of financial and economic security

e-mail: Kravchenkonik777@ukr.net

УДК 330

ПУЗИРЬОВА П.В.

Оцінка сучасного стану лідируючих підприємств Асоціації «Укрлегпром» та рейтинг їх інноваційного потенціалу

Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи процесу оцінки стану основних підприємств Асоціації «Укрлегпром» щодо визначення рейтингу, стану та положення їх інноваційного потенціалу.

Метою дослідження є проведення оцінки сучасного стану лідируючих підприємств легкої промисловості та визначення рейтингу їх інноваційного потенціалу.

Методи дослідження. При написанні статті використано загальнонаукові та спеціальні методи проведення оцінки, визначення рівня інноваційного потенціалу лідируючих підприємств у галузі легкої промисловості.

Результати роботи. В результаті написання статті було встановлено, що в сучасних реаліях інноваційної діяльності промислових підприємств, особливо в галузі легкої промисловості, необхідність відповідати на нові виклики постійно спонукає стейкхолдерів до запровадження нових та поліпшення існуючих інноваційних процесів, введення в дію нових прогресивних, ресурсозберігаючих технологій, підтримання належної кваліфікації працівників та зменшення їх плінності, що в підсумку позначиться на збільшенні власного інноваційного потенціалу. Доведено, що основними учасниками Асоціації «Укрлегпром» є такі лідируючі підприємства в галузі текстильного та трикотажного виробництва: Компанія «Текстиль–Контакт», Концерн «Ярослав», ПрАТ «Софія», ПАТ «Трикотажна фабрика «Роза», ПАТ «Черкаський шовковий комбінат», ПрАТ «Камвольно–суконна компанія «Чексіл». Визначено, що інноваційний потенціал підприємств легкої промисловості є поєднанням наявних ресурсів та можливостей (залучених та запозичених) для досягнення головної мети діяльності підприємства за допомогою використання усіх елементів компонентів сутнісного складу кадрового, фінансового, інформаційного та науково–технічного забезпечення. Іншими словами, це ресурсна, фінансова, кадрова, інформаційна та науково–технічна готовність підприємства здійснювати ефективне управління інноваційною діяльністю, і як результат, – інноваційним потенціалом.

Галузь застосування результатів. Економіка, економіка промисловості, легка промисловість, управління підприємством, інноваційна діяльність підприємства, інноваційний потенціал підприємства, конкурентоспроможність підприємства, інноваційний менеджмент.

Висновки. Встановлено, що серед досліджуваних підприємств такі підприємства, як: компанія «Текстиль–Контакт», Концерн «Ярослав» та ПрАТ «Камвольно–суконна компанія «Чексіл» у 2019 р. зарекомендували себе як інноваційно стабільні, з високим рівнем інноваційного потенціалу завдяки придбанню машин, обладнання та програмного забезпечення; вдосконаленню та впровадженню нової або значно вдосконаленої продукції (товарів, послуг), нових для ринку; впровадженню та реалізації інноваційної продукції, впровадженню у виробництво нових технологічних, маловідходних та ресурсозберігаючих процесів; придбанню прав на патенти; отриманню ліцензій на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей; впровадженню результатів досліджень та розробок, ноу–хау; укладеним угодам на придбання технологій та ін. Підприємства другої групи: ПАТ «Черкаський шовковий комбінат», ПАТ «Трикотажна фабрика «Роза» та ПрАТ «Софія» опинились у середній групі за рівнем інноваційного потенціалу 15, 11 та 10 балів відповідно, чому сприяло використання власних коштів та кредитів фінансово–кредитних установ для придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, впровадження суттєво поліпшених маловідходних технологічних процесів та нового устаткування.

Ключові слова: легка промисловість, Укрлегпром, інноваційний потенціал, конкурентоспроможність, інноваційна продукція, рівень інноваційного потенціалу, промислові підприємства.

ПУЗЫРЬЕВА П.В.

Оценка современного состояния лидирующих предприятий Ассоциации «Укрлегпром» и рейтинг их инновационного потенциала

Предметом исследования являются теоретические и методические основы процесса оценки состояния основных предприятий Ассоциации «Укрлегпром» по определению рейтинга, состояния и положения их инновационного потенциала.

Целью исследования является проведение оценки современного состояния лидирующих предприятий легкой промышленности и определения рейтинга их инновационного потенциала.

Методы исследования. При написании статьи использованы общенаучные и специальные методы проведения оценки, определения уровня инновационного потенциала лидирующих предприятий в отрасли легкой промышленности.

Результаты работы. В ходе написания статьи было установлено, что в современных реалиях инновационной деятельности промышленных предприятий, особенно в области легкой промышленности, необходимость отвечать на новые вызовы постоянно побуждает стейкхолдеров к

внедрению новых и улучшению существующих инновационных процессов, введению в действие новых прогрессивных, ресурсосберегающих технологий, поддержанию надлежащей квалификации работников и уменьшению их текучести, что в итоге скажется на увеличении собственного инновационного потенциала. Доказано, что основными участниками Ассоциации «Укрлегпром» есть такие лидирующие предприятия в области текстильного и трикотажного производства: Компания «Текстиль–Контакт», Концерн «Ярослав», ЗАО «София», ОАО «Трикотажная фабрика «Роза», ОАО «Черкасский шелковый комбинат», ЗАО «Камвольно–суконная компания «Чексил». Определено, что инновационный потенциал предприятий легкой промышленности является сочетанием имеющихся ресурсов и возможностей (привлеченных и заимствованных) для достижения главной цели деятельности предприятия посредством использования всех элементов компонентов сущностного состава кадрового, финансового, информационного и научно–технического обеспечения. Другими словами, это ресурсная, финансовая, кадровая, информационная и научно–техническая готовность предприятия осуществлять эффективное управление инновационной деятельностью, и как результат, – инновационным потенциалом.

Область применения результатов. Экономика, экономика промышленности, легкая промышленность, управление предприятием, инновационная деятельность предприятия, инновационный потенциал предприятия, конкурентоспособность предприятия, инновационный менеджмент.

Выводы. Установлено, что среди исследуемых предприятий такие предприятия, как: Компания «Текстиль–Контакт», Концерн «Ярослав» и ЗАО «Камвольно–суконная компания «Чексил» в 2019г. зарекомендовали себя как инновационно стабильные, с высоким уровнем инновационного потенциала благодаря приобретению машин, оборудования и программного обеспечения; совершенствованию и внедрению новой или значительно усовершенствованной продукции (товаров, услуг), новых для рынка; внедрению и реализации инновационной продукции, внедрению в производство новых технологических, малоотходных и ресурсосберегающих процессов; приобретению прав на патенты; получению лицензий на использование изобретений, промышленных образцов, полезных моделей; внедрению результатов исследований и разработок, ноу–хау; заключенным соглашениям на приобретение технологий и др. Предприятия второй группы: ПАО «Черкасский шелковый комбинат», ОАО «Трикотажная фабрика «Роза» и ЗАО «София» оказались в средней группе с уровнем инновационного потенциала 15, 11 и 10 баллов соответственно, чему способствовало использование собственных средств и кредитов финансово–кредитных учреждений для приобретения машин, оборудования и программного обеспечения, внедрение существенно улучшенных малоотходных технологических процессов и нового оборудования.

Ключевые слова: легкая промышленность, Укрлегпром, инновационный потенциал, конкурентоспособность, инновационная продукция, уровень инновационного потенциала, промышленные предприятия.

PUZYROVA P.V.

The assessment of the current state of the leading enterprises of the Association «Ukrlegprom» and rating of their innovative potential

The subject of the research is the theoretical and methodological foundations of the process of assessing the state of the main enterprises of the Association «Ukrlegprom» to determine the rating, state and position of their innovative potential.

The aim of the research is to assess the current state of the leading enterprises in the light industry and determine the rating of their innovative potential.

Research methods. When writing the article, we used general scientific and special methods for assessing, determining the level of innovative potential of leading enterprises in the light industry.

Results of the investigation. In the course of writing the article, it was found that in the modern realities of innovative activities of industrial enterprises, especially in the field of light industry, the need to respond to new challenges constantly encourages stakeholders to introduce new and improve existing

innovative processes, introduce new progressive, resource-saving technologies, and maintain proper the qualifications of workers and a decrease in their turnover, which will ultimately affect the increase in their own innovative potential. It has been proved that the main participants of the Ukrlegprom Association are such leading enterprises in the field of textile and knitwear production: Tekstil-Contact Company, Yaroslav Concern, Sofia CJSC, Roza Knitting Factory OJSC, Cherkasy Silk Factory OJSC, CJSC Worsted and Cloth Company «Cheksil». It is determined that the innovative potential of light industry enterprises is a combination of available resources and capabilities (attracted and borrowed) to achieve the main goal of the enterprise through the use of all elements of the components of the essential composition of personnel, financial, information and scientific and technical support. In other words, this is the resource, financial, personnel, information and scientific and technical readiness of the enterprise to effectively manage innovative activities, and, as a result, innovative potential.

Scope of the results. *Economy, industrial economics, light industry, enterprise management, enterprise innovative activity, enterprise innovative potential, enterprise competitiveness, innovative management.*

Conclusions. *It was found that among the studied enterprises such enterprises as: Tekstil-Kontakt company, Yaroslav Concern and Cheksil worsted-cloth company CJSC in 2019 have established themselves as innovatively stable, with a high level of innovative potential thanks to the acquisition of machinery, equipment and software; improvement and implementation of new or significantly improved products (goods, services) new to the market; the introduction and sale of innovative products, the introduction of new technological, low-waste and resource-saving processes into production; acquisition of rights to patents; obtaining licenses for the use of inventions, industrial designs, utility models; implementation of research and development results, know-how; agreements for the acquisition of technologies, etc. Enterprises of the second group: PJSC «Cherkassk Silk Factory», OJSC «Knitting Factory «Roza» and CJSC «Sofia» were in the middle group with the level of innovative potential of 15, 11 and 10 points, respectively, which was facilitated by the use of own funds and loans from financial institutions for the purchase of machinery, equipment and software, the introduction of significantly improved low-waste technological processes and new equipment.*

Key words: *light industry, Ukrlegprom, innovative potential, competitiveness, innovative products, the level of innovative potential, industrial enterprises.*

Постановка проблеми. Досліджуючи стан легкої промисловості України, не можна не звернути увагу на Українську асоціацію підприємств легкої промисловості «Укрлегпром», яка об'єднує більше 250 підприємств легкої промисловості, обсяг виробництва яких становить більше 60 відсотків загального обсягу виробництва товарів легкої промисловості України. Асоціація «Укрлегпром» захищає і лобює інтереси вітчизняних підприємств на державному рівні, в співпраці з Кабінетом Міністрів та Верховною Радою України, відстоюючи також інтереси учасників перед Державною фіскальною, митною службами, Державною службою з питань праці тощо. Сама Асоціація «Укрлегпром» – неприбуткова організація і не здійснює господарської діяльності. Джерело фінансування її діяльності – внески учасників Асоціації, які заінтересовані в її плідній роботі на користь інтересам підприємств легкої промисловості. Уся діяльність «Укрлегпром» спрямована на покращення умов праці підпри-

ємств-членів Асоціації та відкрита для вступу всіх бажаючих підприємств і підприємців, які підтримують мету її існування.

Зважаючи на сучасні реалії інноваційної діяльності промислових підприємств, особливо в галузі легкої промисловості, необхідність відповідати на нові виклики постійно спонукає стейкхолдерів до запровадження нових та поліпшення існуючих інноваційних процесів, введення в дію нових прогресивних, ресурсозберігаючих технологій, підтримання належної кваліфікації працівників та зменшення їх плинності, що в підсумку позначиться на збільшенні власного інноваційного потенціалу.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Актуальні питання розвитку та забезпечення ефективної діяльності через приділення уваги інноваційному потенціалу підприємств легкої промисловості України залишаються у полі наукових досліджень таких відомих вчених-економістів, як: Бажал Ю.М. Бакушевич І. В. [1], Бойчук А.Б. [2], Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М.

[3], Зубко Т. Л., Андреева В. Г. [4], Ілляшенко С. М. [5], Гурочкіна В. В. [6], Краснокутська М.В. [7], Лощина Л.В., Мілашенко В.М. [8], Овечкіна О. А., Іванова К. В. [9], Піжук О.І. Багнюк В.І. [10], Сидорчук І. П. [13], Шилова О. Ю., Чермошненцева Є. С. [14], Шкарлет С.М. Ільчук В. П. [15]. та інші.

Вклад основного матеріалу. Серед основних учасників Асоціації «Укрлегпром» лідируючими підприємствами в галузі текстильного та трикотажного виробництва можна назвати компанії «Текстиль-Контакт», Концерн «Ярослав», ПрАТ «Софія», ПАТ «Трикотажна фабрика «Роза», ПАТ «Черкаський шовковий комбінат», ПрАТ «Камвольно-суконна компанія «Чексіл» та інші. Наведемо коротку характеристику цих підприємств для з'ясування їх ролі в процесі текстильного виробництва [17].

1. Компанія «Текстиль-Контакт» – лідер текстильного ринку України, до складу якої входять три швейні фабрики, що забезпечують лівову частину всієї текстильної продукції на ринку. Перша фабрика – це швейна фабрика «ТК-Стиль», що працює на ринку понад 16 років, займає площу виробництва у 2765 тис. м², випускає понад 60 тис. виробів щороку, має понад 150 офіційно влаштованих працівників. Уся продукція швейної фабрики «ТК-Стиль» виготовляється для країн Європи та Америки. Друга фабрика – швейна фабрика «ТК-Коростень», сучасне підприємство, що працює у складі групи компаній «Текстиль-Контакт» з листопада 2018 року. На кінець 2019 року працівники переїхали до нового, відремонтованого, світлого, просторого цеху. Стабільне завантаження, гідні умови праці та конкурентна заробітна плата дають поступовий приплив все нових і нових співробітників. Спеціалізацією компанії є виробництво спецодягу та форми для силових структур України. Вироби виготовляються для внутрішнього ринку. Планова потужність підприємства – понад 2 тис. виробів на місяць, з дотриманням необхідної якості і термінів виробництва. Серед постійних партнерів підприємства – Міністерство оборони, Національна гвардія, охоронні структури, атомні електростанції, підрозділи залізничних доріг та інші. Ще одна фабрика, яка працює в складі групи компаній «Текстиль-Контакт» з лютого 2019 року, – швейна фабрика «ТК-Лубни», що на сьогоднішній день налічує 115 співробітників (на початку працювало 98). Знаходити кваліфі-

ковані кадри допомагає стабільне завантаження протягом усього року, оновлене обладнання, гідні умови праці й конкурентна заробітна плата. Спеціалізацією підприємства, що працює на задоволення потреб внутрішнього ринку, є виробництво спецодягу та форми для силових структур України. У грудні 2019 р. фабрика придбала автомат для нашивки липучок, що допомагає збільшити продуктивність операцій вдвічі. Планова потужність підприємства – понад 5 тис. виробів на місяць, з дотриманням необхідної якості і термінів виробництва. Постійними партнерами підприємства виступають Міністерство оборони, Національна гвардія, охоронні структури, атомні станції, приватні замовлення та інші [17].

2. Концерн «ЯРОСЛАВ» – це національний лідер у текстильній галузі України з багаторічною історією, цінностями і традиціями. Підприємство, яке було засноване в 1995 році, щодня прагне до вдосконалення і розвитку, робить впевнені кроки до європейської якості. За період існування компанії, створені і запущені цехи з виробництва різних видів текстилю, розпочато виробництво власної упаковки для продукції, є власна дизайн-студія. У компанії «Ярослав» відбувається постійне оновлення швейного, ткацького, вишивального та іншого обладнання, впроваджуються нові технології під суворим контролем якості на всіх етапах виробництва. Компанія «Ярослав» об'єднує в собі 4 виробничі підприємства, які спеціалізуються на випуску постільної білизни, пледів, ковдр, матраців, товарів для дітей, кухонного та інших видів текстилю – ПП «Ярослав» (м. Київ), ТОВ «Фабрика Промінь» (смт. Димер, Київська область), ТДВ «Богуславська суконна фабрика» (м. Богуслав, Київська область), ТДВ «Стеблівська бавовняно-прядильно-ткацька фабрика» (смт. Стеблів, Черкаська область). Компанія «Ярослав» має у своєму арсеналі такі виробничі потужності: вишивальне обладнання «Тайїта» (Японія), ZSK; вишивальне обладнання з лазерним обрізанням «Richrease» (Китай); комплекси з виробництва постільної білизни «Техрі» (Німеччина); стьобальне устаткування «Richrease» (Китай); ткацьке обладнання з жакардовим голловками «SMIT» (Італія); жакардові ткацькі верстати «Dornier», «Panter», «Smit textile Gs» (Італія, Німеччина); ткацькі верстати для дрібноузорчатих тканин Fast-R (Італія); кардочесальні, мотальні і снувальні машини виробництва Німеч-

чини; настільні комплекси «GERBER» (США), «APOLLO» (Італійсько-румунське виробництво); крутильні і прядильні машини Volkman, HDB (Бельгія, Німеччина). Отже, технічні характеристики продукції компанії «Ярослав» є надійними, ефективними і безпечними [17].

3. Приватне акціонерне товариство «Софія» – виробнича компанія, активний учасник ринку товарів трикотажного одягу для всієї родини та домашнього текстилю. Компанія почала свою діяльність в 30-х рр. минулого століття, виконуючи для успішного старту високий інноваційний і науковий потенціал професіоналів в галузі виробництва дитячого трикотажного одягу з натуральних видів сировини. Сьогодні компанія успішно реалізує на українському ринку одяг з трикотажу, як для повсякденного використання, так і ексклюзивні моделі з натуральних видів пряжі, до складу яких входять натуральні компоненти бавовни, шовку, віскози і вовни. Асортимент товарів просувається під зареєстрованими торговими марками. ПрАТ «Софія» – великий оператор у сфері виробництва, оптової та роздрібною торгівлі одягу з трикотажу, що активно проводить експертні та маркетингові дослідження ринків. Відповідаючи ринковим запитам, компанія вирішує такі перспективні завдання: відстеження актуальних трендів купівельного попиту в ключових сегментах діяльності; виробництво унікальних товарів бездоганної якості, що користуються стабільним попитом у споживачів; створення і виведення на ринок брендів, що лідирують у своєму ринковому сегменті за ключовими параметрами; досягнення максимальної ефективності при співпраці з партнерами, дистрибуторами і кінцевими споживачами продукції.

Сьогодні компанія ПрАТ «Софія» успішно розвиває нові напрями в колекціях, поставляючи на ринок України фірмовий трикотажний одяг: «Шкільна форма», «Трикотаж в українському національному стилі». Для виробництва моделей одягу з трикотажу застосовуються пряжа і матеріали найвищої якості, що містять не менше 50 % бавовни, віскози, вовни, бамбукового волокна та шовку. Основні торговельні марки ПрАТ «Софія»: Bravadi – ексклюзивний трикотажний одяг для жінок і чоловіків, виробляється з якісних видів пряжі, таких як шерсть, віскоза, бавовна, шовк, ангора, кашемір та льон. Цей бренд також представляє лінійку авторських моделей з еле-

ментами ручної роботи; Sophia for women; Sophia for men; Sophia knit home decor.

4. Публічне акціонерне товариство «Трикотаж – фабрика «Роза» – вже понад 90 років є одним із провідних виробників України, серед головних переваг якого – широкий вибір продукції, можливість обрати спосіб здійснення покупки, послуги якісного пошиття трикотажних виробів, зручне розташування фабрики (Київ, Україна). Специфіка роботи підприємства побудована на виготовленні трикотажних полотен з якісних тканин, штучного хутра, а також продажу готового жіночого, чоловічого та дитячого одягу високої якості. Виготовлення трикотажних виробів, виробництво різних полотен здійснюється за сучасними технологіями з використанням якісних матеріалів і техніки. Виробництво трикотажних полотен становить найбільшу частку в реалізації продукції ПрАТ «Трикотажна фабрика «Роза». Весь одяг компанії в'яжеться і відшивається в Україні, тому у ПрАТ «Трикотажна фабрика «Роза» є можливість здійснювати контроль усього виробничого процесу з дотриманням технологій на всіх етапах – від бобіни пряжі до готового виробу. Крім того, ПрАТ «Трикотажна фабрика «Роза» здійснює також виробництво трикотажних тканин, одягу, штучного хутра, прапорів і рекламно-сувенірної продукції на експорт до країн Центральної та Східної Європи, Західної Європи, Німеччини, Франції, Польщі та Бельгії [17–19].

5. ПрАТ «Черкаський шовковий комбінат» – зарекомендував себе на українському ринку як одне з найбільших підприємств легкої промисловості України, що випускає готові тканини з хімічних волокон і ниток, змішаних (незмішаних) волокон, штучних і натуральних волокон, переважно або виключно з бавовняними волокнами, залежно від замовлень споживачів. Це тканини плащові, для речового майна, для наметів, для вишивання, декоративні, жакардові, для столової білизни, підкладкові, меблево-декоративні, сорочкові, для одягу, для спецодягу, платтяні, для церковних обрядів та інші, різноманітних малюнків, у відбіленому, гладкофарбованому та набивному (камуфльованому) вигляді, з різними видами оздоблень та просочувань (водовідштовхуюче, маслобрудовідштовхуюче, антибактеріальне, вогнетривке просочування) [20].

Сьогодні до складу ПрАТ «Черкаський шовковий комбінат» входять два великі виробництва:

крутильно-ткацьке та фарбувально-оздоблювальне. Крутильно-ткацьке складається з дев'яти цехів, фарбувально-оздоблювальне – з п'яти. ПрАТ «Черкаський шовковий комбінат» оснащений сучасним технологічним обладнанням вітчизняного та закордонного виробництва, де постійно відбувається технічне переозброєння (за останні десять років вкладено понад 15 млн доларів США). Сьогодні розрахункова потужність ПрАТ «Черкаський шовковий комбінат» – 70 млн погонних метрів готових тканин за рік, що складає понад 38 % від усіх можливих обсягів випуску шовкових тканин в Україні. ПрАТ «Черкаський шовковий комбінат» випускає різноманітний асортимент тканин: як за сировинним складом, так і за структурою та зовнішнім оформленням. За призначенням – це тканини підкладочні, плащові, меблево-декоративні, глаттяні, галантерейні, сорочечні та спеціальні. Продукція успішно конкурує з аналогічною продукцією виробництва країн Європи. ПрАТ «Черкаський шовковий комбінат» успішно співпрацює з торговельними організаціями, швейними фабриками, будинками моделей, виконує держзамовлення, експортує продукцію за кордон до таких країн світу, як: США, Італія, Австрія, Німеччина, Чехія, Угорщина, Ірландія.

6. ПрАТ «Камвольно-суконна компанія «Чексіл» – виробляє камвольні та суконні тканини для пошиття одягу різноманітного призначення (піджаки, костюми, брюки і пальта, уніформа військова та корпоративна). За своїми розмірами і виробничими площами ПрАТ «Камвольно-суконна компанія «Чексіл» є однією з найбільших вовнопереробних структур не тільки в Україні, але й у світі, до складу якої входять підрозділи, що здійснюють різні види діяльності: виробництво виробів із вовни, маркетинг і збут продукції, ремонтно-будівельні роботи, автотранспортні перевезення. Загальна площа, яку займає ПрАТ «Камвольно-суконна компанія «Чексіл», складає 383 тис. м², в тому числі виробнича площа – 216 тис. м², де розташовано основний виробничий та адміністративний корпуси, а також низка допоміжних будівель і споруд виробничого призначення. ПрАТ «Камвольно-суконна компанія «Чексіл» має на своєму балансі більше 3,5 тис. різних машин, механізмів, передавальних пристроїв, пристосувань, виробничих ліній і верстатів [17–20].

Варто наголосити, що ПрАТ «Камвольно-суконна компанія «Чексіл» володіє впровадже-

ною унікальною структурою виробництва, яка не має аналогів на жодному підприємстві у світі. Унікальність полягає в існуванні універсального виробництва, що характеризується наявністю всіх технологічних переходів, необхідних для виробництва камвольного і суконного асортименту тканин. Виробничий процес розпочинається з чесання вовни та інших волокон і завершується отриманням готових тканин, при цьому забезпечується випуск всіх необхідних напівфабрикатів. Технології отримання вовняних камвольних тканин на ПрАТ «Камвольно-суконна компанія «Чексіл» постійно вдосконалюються і змінюються завдяки модернізації обладнання, заміні і введенню нових технологічних режимів, використанню нових видів сировини і текстильно-допоміжних матеріалів [20].

Інноваційний потенціал підприємств легкої промисловості важко визначити однозначно, тому під час дослідження варто застосувати комплексний підхід, використовуючи як методології ресурсного підходу, так і переваги фінансового, кадрового, інформаційного та науково-технологічного підходів. У цьому контексті, інноваційний потенціал підприємств легкої промисловості можна розглядати як поєднання та збільшення в його загальній структурі таких складників, що представлено на рис. 1.

Щодо фінансового, кадрового, інформаційного та науково-технологічного підходів, то можна визначити такі складники інноваційного потенціалу підприємств легкої промисловості (рис. 2.):

Поєднавши зазначені вище підходи до розкриття сутнісного складу інноваційного потенціалу підприємств легкої промисловості, можна констатувати, що з погляду вагомості та впливовості, ключовим виступає ресурсний підхід. Так, розглядаючи ресурси як основний драйвер розвитку інноваційного потенціалу, варто наголосити, що далеко не всі підприємства, які володіють значними ресурсами, на сто відсотків реалізують свій інноваційний потенціал.

Разом з тим, ретельно продуманий менеджмент людських ресурсів, підвищення кваліфікації персоналу до належного ринкового рівня відповідності інноваційним змінам, інформаційне та науково-технічне забезпечення як структурні елементи інноваційного потенціалу відіграють не останню роль. Так, сучасні драйвери ефективного управління підприємством визначають ефективність

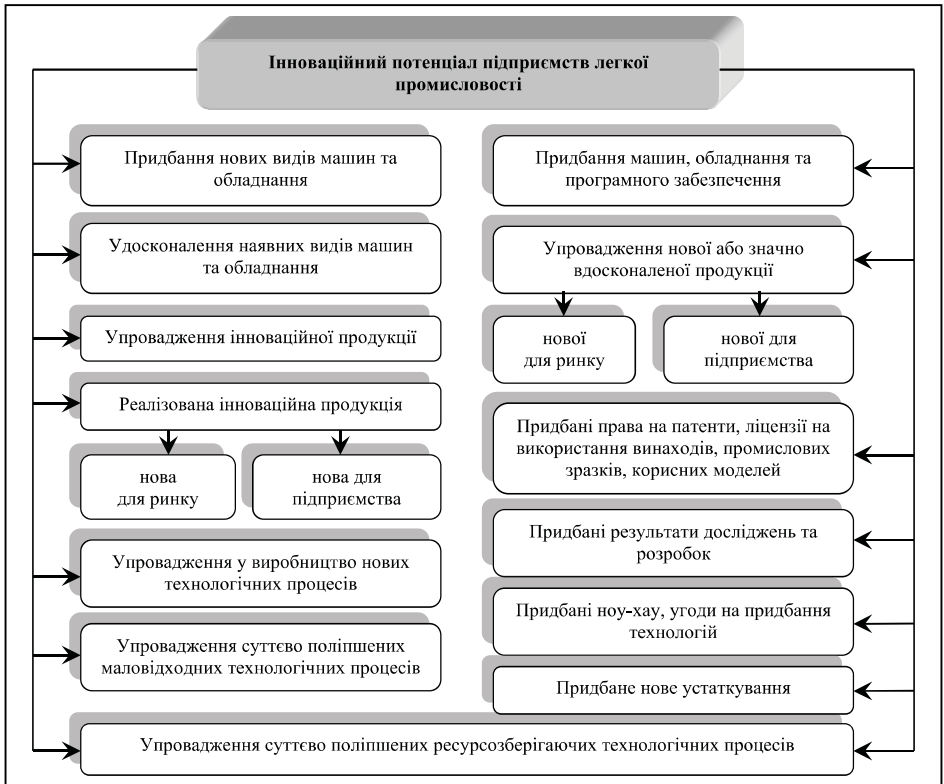

Рисунок 1. Сутнісний склад інноваційного потенціалу підприємств легкої промисловості (за ресурсним підходом)

Джерело: структуровано автором на основі [16]

реалізації головної мети підприємства – задоволення попиту споживачів та досягнення конкурентоспроможності на ринку завдяки здійсненню інноваційної активності та використанню прогресивних інноваційних технологій [12].

Кадровий склад в управлінні та розвитку інноваційного потенціалу стає надзвичайно актуальним за умови досягнення ефективної продуктивності праці кожного працівника та цілковитої реалізації поставлених цілей перед кожним робітником у технологічному, виробничому та інноваційному процесах.

Резюмуючи, можна стверджувати, що інноваційний потенціал підприємств легкої промисловості є поєднанням наявних ресурсів та можливостей (залучених та запозичених) для

досягнення головної мети діяльності підприємства за допомогою використання усіх елементів компонентів сутнісного складу кадрового, фінансового, інформаційного та науково-технічного забезпечення. Іншими словами, це ресурсна, фінансова, кадрова, інформаційна та науково-технічна готовність підприємства здійснювати ефективне управління інноваційною діяльністю, і як результат, – інноваційним потенціалом.

Разом з тим, дослідження сутності інноваційного потенціалу неможливе без розгляду його взаємозв'язку й взаємозалежності від інших складників загального потенціалу підприємства [10].

Традиційно, загальний потенціал підприємства включає фінансовий, виробничий, технологічний, економічний, науково-технічний, кадровий,

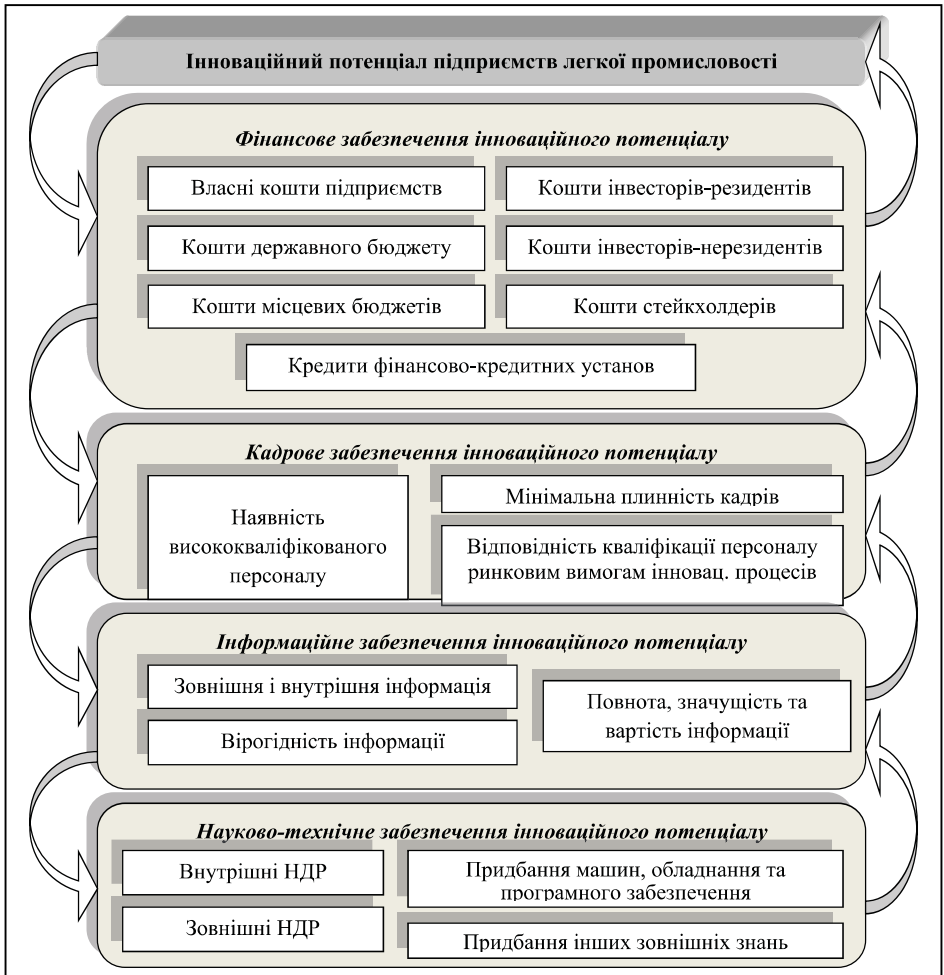

Рисунок 2. Сутнісний склад інноваційного потенціалу підприємств легкої промисловості (за фінансовим, кадровим, інформаційним та науково-технологічним підходами)

Джерело: авторська розробка з використанням [16]

інформаційний, ринковий та організаційний потенціали, що в поєднанні з інноваційним потенціалом, утворюють поліструктурну єдність, яка сприятиме створенню надійного фундаменту для подальшого ефективного управління та розвитку інноваційним потенціалом підприємств легкої промисловості країни. З іншого боку, інноваційний потенціал неможливий без врахування особливостей інноваційної діяльності та інноваційних

процесів підприємств, які створюють можливості та подальші перспективи для ефективного управління та основ формування інноваційного потенціалу. Отже, інноваційний потенціал – це поєднання сутнісних складників ресурсного забезпечення та інших компонентів, таких як фінансове, виробниче, технологічне, економічне, ринкове, науково-технічне, кадрове, інформаційне та організаційне забезпечення.

Таблиця 1. Ранжування підприємств відповідно до їх інноваційного потенціалу

Підприємства	Кількість наявних у підприємств складників за двома групами факторів	Значення показника					
		Макс. значення		Серед. значення		Мінім. значення	
		Максимально-можливе (21-24)	Максимальне (17-20)	Середньо-збільшене (13-16)	Середнє (9-12)	Мінімальне в межах норми (5-8)	Мінімально – критичне (1-4)
Компанія «Текстиль–Контакт»	24	+					
Концерн «Ярослав»	21	+					
ПрАТ «Софія»	10				+		
ПАТ «Трикотажна фабрика «Роза»	11				+		
ПАТ «Черкаський Шовковий Комбінат»	15			+			
ПрАТ «Камвольно–суконна компанія «Чексіл»	20		+				

Для проведення оцінювання рівня інноваційного потенціалу розглянутих вище підприємств було застосовано комплексний метод поєднання ресурсного підходу та експертно-бальної методики оцінювання. Так, за ресурсним підходом оцінено інноваційний потенціал таких підприємств, як компанія «Текстиль–Контакт», концерн «Ярослав», ПрАТ «Софія», ПАТ «Трикотажна фабрика «Роза», ПАТ «Черкаський шовковий комбінат», ПрАТ «Камвольно–суконна компанія «Чексіл» і зроблені висновки, що такі підприємства, як: компанія «Текстиль–Контакт» та Концерн «Ярослав» можна віднести до лідерів у забезпеченості інноваційним потенціалом; ПрАТ «Камвольно–суконна компанія «Чексіл» та ПАТ «Черкаський Шовковий Комбінат» віднесено до другої групи щодо забезпечення інноваційним потенціалом, а підприємства ПАТ «Трикотажна фабрика «Роза» та ПрАТ «Софія» – потрапили до третьої групи, із найменшим рейтингом забезпеченості інноваційним потенціалом.

Ранжування підприємств проведено на основі експертно-бального методу, зокрема, за допомогою методу експертних оцінок та встановлення максимального балу від 24 до 1 щодо забезпеченості сутнісних складників інноваційного, фінансового, науково-технічного, кадрового та інформаційного забезпечення діяльності підприємств легкої промисловості (табл. 1).

Експертно-бальний метод полягає в дослідженні, аналізі, оцінюванні та вивченні, а потім

розподілі балів керівниками та найкваліфікованішими спеціалістами підприємств із залученням думки стейкхолдерів задля виявлення наявних і потенційних можливостей інноваційних ресурсів, інноваційного потенціалу підприємств, що стане запорукою сталого конкурентоспроможного інноваційно активного розвитку підприємств легкої промисловості [1 1].

Висновки

Отже, варто зазначити, що серед досліджуваних підприємств такі підприємства, як: компанія «Текстиль–Контакт» та Концерн «Ярослав» та ПрАТ «Камвольно–суконна компанія «Чексіл» у 2019 р. зарекомендували себе як інноваційно стабільні, з високим рівнем інноваційного потенціалу завдяки придбанню машин, обладнання та програмного забезпечення; вдосконаленню та впровадженню нової або значно вдосконаленої продукції (товарів, послуг), нових для ринку; впровадженню та реалізації інноваційної продукції, впровадженню у виробництво нових технологічних, маловідходних та ресурсозберігаючих процесів; придбанню прав на патенти; отриманню ліцензій на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей; упровадженню результатів досліджень та розробок, ноу–хау; укладеним угодам на придбання технологій та ін. Підприємства другої групи: ПАТ «Черкаський шовковий комбінат», ПАТ «Трикотажна фабрика

ка «Роза» та ПрАТ «Софія» опинились у середній групі з рівнем інноваційного потенціалу 15, 11 та 10 балів відповідно, чому сприяло використання власних коштів та кредитів фінансово-кредитних установ для придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, впровадження суттєво поліпшених маловідходних технологічних процесів та нового устаткування.

Список використаних джерел

1. Бажал Ю.М. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: Навч. 166 посіб. для вищих навч. закладів / Авт. кол.: Ю. М. Бажал, І. В. Бакушевич, У. Вене-саар та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Бажала. – К.: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2015. – 280 с.

2. Бойчук А.Б. Оцінювання інноваційного потенціалу підприємства з урахуванням особливостей машинобудівної галузі. Маркетинг і менеджмент інновацій, 2016, № 2 С. 129–143. <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.

3. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с. https://pidru4niki.com/15350325/ekonomika/innovatsiynyi_menedzhment.

4. Зубко Т. Л. Зміст поняття і методи оцінки інноваційного потенціалу підприємства / Т. Л. Зубко, В. Г. Андреева // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2016. – № 1. – С. 74–81. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/estebi_2016_1_14.

5. Ілляшенко С. М. Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту: магістерський курс: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми: Університетська книга, 2014. – 856 с.

6. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту [Електронний ресурс] / В. В. Гурочкіна // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2015. – № 5 (21). – С. 51–57. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n5.html>.

7. Краснокутська М.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.

8. Лощина Л.В. Комплексна оцінка інноваційного потенціалу підприємства: теоретико-методичні підходи / Л.В.Лощина, В.М. Мілашенко // Вісник ДДМА. – 2008. – № 3(13). – С.163–167.

9. Овечкіна О. А. Огляд методів оцінки рівня інноваційного потенціалу економічних суб'єктів / О. А. Овечкіна, К. В. Іванова // Менеджмент інновацій. Економічний вісник Донбасу. – 2007, №4. – С. 130–140.

10. Піжук О.І. Багнюк В.І. Оцінювання реалізації інноваційного потенціалу підприємства / О.І.Піжук, В.І.Багнюк // Економіка та управління підприємствами. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. Випуск № 15, 2017. – С. 282–287.

11. Пузирьова П.В. Управління фінансовим потенціалом підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступ.к. екон. наук : спец. 08.00.04 / П.В.Пузирьова. – К., 2009. – 20с.

12. Пузирьова П. В. Актуальні аспекти забезпечення технологічної конкурентоспроможності підприємств в сучасних умовах [Електронний ресурс] / П. В. Пузирьова // Ефективна економіка. – 2014. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3365>.

13. Сидорчук І. П. Сутність, структура та особливості оцінювання інноваційного потенціалу промислового підприємства / І. П. Сидорчук // Економіка і регіон. – 2014. – № 2. – С. 97–101. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2014_2_18.

14. Шилова О. Ю. Інноваційний потенціал підприємства: сутність і механізм управління / О. Ю. Шилова, Є. С. Чермошнцева // Маркетинг і менеджмент інновацій, 2012, № 1 С. 220–227. <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.

15. Шкарлет С.М. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / С. М. Шкарлет, В. П. Ільчук. – Чернівці: Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. – 308 с.

16. Наукова та інноваційна діяльність України, 2019. Державна служба статистики України. Електронний ресурс: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

17. Електронний ресурс: <https://ukrlegprom.org/ua/about/>.

18. Електронний ресурс: <https://rosefactory.com.ua/>.

19. Електронний ресурс: <https://roseshop.com.ua/about/>.

20. Електронний ресурс: http://ksk.com.ua/index.php?route=information/information&information_id=4.

References

1. Bazhal Yu.M. Innovatsiine pidpriemnytstvo: kreatyvnyist, komertsializatsiia, ekosystema: Navch. 166 posib. dlia vyshchkykh navch, zakladiv / Avt. kol.: Yu. M. Bazhal, I. V. Bakushevych, U. Vene-saar ta in. / za red. d-ra ekon. nauk, prof. Yu. M. Bazhala. – K.: Univ. vyd-vo PULSARY, 2015. – 280 s.

2. Boichuk A.B. Otsiniuvannia innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva z urakhuvanniam osoblyvostei mashynobudivnoi haluzi. Marketynh i menedzhment innovatsii, 2016, № 2 S. 129–143. <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.

3. Zakharchenko V. I., Korsikova N. M., Merkulov M. M. Innovatsiyni menedzhment: teoriia i praktyka v umovakh transformatsii ekonomiky. Navch. posib. – K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2012. – 448 s. https://pidru4niki.com/15350325/ekonomika/innovatsiyniy_menedzhment.

4. Zubko T. L. Zmist poniattia i metody otsinky innovatsiynoho potentsialu pidpriemstva / T. L. Zubko, V. H. Andrieieva // Ekonomika. Menedzhment. Biznes. – 2016. – № 1. – S. 74–81. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecmebi_2016_1_14.

5. Illiashenko S. M. Upravlinnia innovatsiynoiu diialnistiu. Osnovy innovatsiynoho menedzhmentu : mahisterskyi kurs: pidruchnyk / za zah. red. d.e.n., prof. S. M. Illiashenka. – Sumy: Universytetska knyha, 2014. – 856 s.

6. Innovatsiyni potentsial pidpriemstva: sutnist ta sistema zakhystu [Elektronnyi resurs] / V. V. Hurochkina // Ekonomika: realii chasu. Naukovyi zhurnal. – 2015. – № 5 (21). – S. 51–57. – Rezhym dostupu do zhurn.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n5.html>.

7. Krasnokutska M.V. Innovatsiyni menedzhment: Navch. posibnyk. – K.: KNEU, 2003. – 504 s.

8. Loshchyna L.V. Kompleksna otsinka innovatsiynoho potentsialu pidpriemstva: teoretyko–metodychni pidkhody / L.V.Loshchyna, V.M. Milashenko // Visnyk DDMA. – 2008. – № 3(13). – S.163–167.

9. Oviechkina O. A. Ohliad metodiv otsinky rivnia innovatsiynoho potentsialu ekonomichnykh sub'iektiv / O. A. Oviechkina, K. V. Ivanova // Menedzhment innovatsii. Ekonomichnyi visnyk Donbasu. – 2007, №4. – S. 130–140.

10. Pizhuk O.I. Bahniuk V.I. Otsiniuvannia realizatsii innovatsiynoho potentsialu pidpriemstva / O. I. Pizhuk, V. I. Bahniuk // Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy. Mykolaivskiy natsionalnyi universytet imeni V. O. Sukhomlynskoho. Vypusk № 15, 2017. – S. 282–287.

11. Puzyrova P.V. Upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstv : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stup.k., ekon. nauk : spets. 08.00.04 / P.V.Puzyrova. – K., 2009. – 20s.

12. Puzyrova P. V. Aktualni aspekty zabezpechennia tekhnolohichnoi konkurentospromozhnosti pidpriemstv v suchasnykh umovakh [Elektronnyi resurs] / P. V. Puzyrova // Efektyvna ekonomika. – 2014. – № 9. – Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3365>.

13. Sydorchuk I. P. Sutnist, struktura ta osoblyvosti otsiniuvannia innovatsiynoho potentsialu promyslovoho pidpriemstva / I. P. Sydorchuk // Ekonomika i rehion. – 2014. – № 2. – S. 97–101. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2014_2_18.

14. Shylova O. Yu. Innovatsiyni potentsial pidpriemstva: sutnist i mekhanizm upravlinnia / O. Yu. Shylova, Ye. S. Chermoshentseva // Marketynh i menedzhment innovatsii, 2012, № 1 S. 220–227. <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/>.

15. Shkarlet S.M. Innovatsiyni rozvytok pidpriemstva: navch. posib. / S. M. Shkarlet, V. P. Ilchuk. – Chernihiv: Chernih. nats. tekhnol. un–t, 2015. – 308 s.

16. Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy, 2019. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Elektronnyi resurs: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

17. Elektronnyi resurs: <https://ukrlegprom.org/ua/about/>.

18. Elektronnyi resurs: <https://rosefactory.com.ua/>.

19. Elektronnyi resurs: <https://roseshop.com.ua/about/>.

20. Elektronnyi resurs: <http://ksk.com.ua/index.php?route=information>.

Дані про автора

Пузырьова Поліна Володимирівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та сфери обслуговування, Київський національний університет технологій та дизайну,

e-mail: komaretskaya@bigmir.net

Данные об авторе

Пузырёва Полина Владимировна,

к.э.н., доцент, доцент кафедры экономики и сферы обслуживания, Киевский национальный университет технологий и дизайна,

e-mail: komaretskaya@bigmir.net

Data about the author

Polina Puzyrova,

Associate Professor of the Department of Economics and Services, Kyiv National University of Technologies and Design, Ph.D. in Economics, Associate Professor

e-mail: komaretskaya@bigmir.net